

УДК 7.036+687.016(44)

ВПЛИВ СУПРЕМАТИЗМУ НА СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ОДЯГУ

МИХАЙЛОВА Рада¹, КОРОПЕНКО Маріанна²

¹Київський Національний університет технологій та дизайну, Україна

²Київський Національний університет культури і мистецтв, Україна
mari-ku@meta.ua

В контексті ідей супрематизму Казимира Малевича проаналізовано низку зразків дизайну одягу, представлених на тижнях моди провідних країн Європи та України. Виявлено ознаки та риси стилю одягу, які свідчать про вплив супрематизму на художнє проектування колекцій, їх конструктивні елементи, колористику, образні складові; класифіковано засоби формо- та образотворення, стилізації моделей за принципами супрематизму.

Ключові слова: супрематизм, дизайн одягу, стиль, образотворення, імідж.

ВСТУП

Супрематизм Казимира Малевича є художнім стилем, який вивчають та осмислюють вже понад сто років. Похідний від кубізму та футуризму супрематизм, назва якого має латинську основу *supremus* – найвищий, був винайдений К.Малевичем (1879-1935) і втілений як мистецький авангардний напрям в урбаністиці та графічному мистецтві. Супрематизм, зосереджений на кольорі, формі, фактурі, динаміці візуалізував безпредметність та абстрактний геометризм початку ХХ ст. За задумом К.Малевича, супрематизм мав продемонструвати остаточний розрив живопису із зображенням «предметно-натурального» світу, поклавши шлях новому мистецтву. Розфарбована площина картини ставала елементарним виразом кольору, «вільного від тиску предметів», згідно оновленого революційного мистецтва.

Програма супрематизму була викладена у виданнях К.Малевича «Від кубізму до супрематизму» у 1915 р., «Світ без предметів», оприлюдненого німецькою мовою у 1928 р. та в його інших публікаціях.

Нині розглядають кілька етапів становлення та розвитку супрематизму: безпредметні колірні композиції (1915); баланс геометричних фігур (1916); ахроматичні композиції «біле на білому» (1918). В надрах пошуків супрематизму до 1915 р. і поза ними, коли супрематизм був скасований офіційною владою у 30-ті роки, К. Малевич працював в сюжетному та портретному живописі, який, попри

обставини, позначений авангардним духом сміливого геометризму, колористичної новизни і оригінальної форми. Найзначнішим супрематичним твором вважають «Чорний квадрат» (1915), що є експериментом, сенсацією, декларацією, передбаченням і заповітом митця. Ідеї супрематизму знайшли втілення в архітектурі, сценографії, поліграфії, промисловому дизайні ХХ-ХХІ ст.

Супрематизм є предметом постійних обговорень науковців. У численних публікаціях розглядаються витoki супрематизму від футуризму до безпредметної творчості, вплив супрематизму на метафізичний живопис (Горячева, 1993), «супрематична» феноменологія (Кубановський, 2006), супрематизм серед інших авангардних напрямів (Михалевич, 2007). Ці видання та публікації розкривають особливості напряму, його структуру, зміст, технології виробництва.

Одне із найповніших видань, присвячених ідеї супрематичного мистецтва та творчості Малевича в цілому, належить французькому досліднику Ж.-К. Маркаде [2]. Його праця містить детальний аналіз творчих ідей митця та їх втілень у живописі та інших видах мистецтва.

Вплив стилістики супрематизму на сучасну культуру висвітлюють різні джерела. Зокрема, означених питань торкається М.Аксьонова в огляді сучасної моди [1], автори репортажів з показів моди [4]. Сучасне осмислення творчості К. Малевича українськими дизайнерами розглянуто у низці статей Р. Михайлової та М. Коропенко [3].

У зв'язку із постійним зверненням дизайнерів одягу до ідей К.Малевича, викладених у його теорії супрематизму, нині є потреба аналізу даного явища.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

На основі аналізу моделей, представлених в колекціях тижнів моди провідних країн Європи та в Україні, виявити стилістичні риси супрематизму як доказ його впливу на сучасний дизайн одягу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Художня практика Казимира Малевича є джерелом ідей, які надихають дизайнерів на розробки проголошеного ним супрематизму. Особливий інтерес викликають композиції з простих геометричних фігур у базовій колористиці, основаній на контрасті, лаконізмі та мінімалістичності елементів (рис. 1).

Прикладом «супрематичного» одягу у геометризованій стилістиці стали моделі самого К.Малевича: це були сценічні костюми, розроблені разом із сценографією до авангардної, футуристичної опери «Перемога над сонцем», прем'єра якої відбулася в 1913 р. у Санкт-Петербурзі. Ідейно та змістовно гротескній опері відповідала сценографія з навмисним перебільшенням форм декорацій та акцентуванням дивакуватих образів героїв. Супрематичний одяг до спектаклю став

передбаченням Малевича змін, які відбувалися у світі моди надалі (рис. 2).

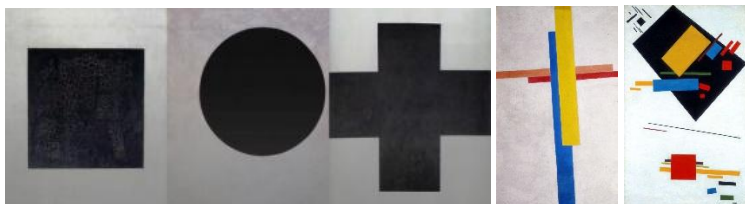

Рис. 1. К.Малевич. Супрематизм. 1915-1918 рр.

Рис. 2. Ескізи костюмів до опери «Перемога над сонцем»

Рис. 3. Колекції: а - П'єра Кардена б - Андре Куррежа, 1964 р.

Наприкінці 50-х років європейські модельєри продемонстрували новачії, які порушували сталі традиції та канони. Це були короткі та ультра короткі сукні, мінімалістичні форми костюмів та верхнього одягу, геометричне оздоблення, контрастні поєднання гладко фарбованих тканин. Так, Коко Шанель запропонувала мінімалістичний костюм-двійку, П'єр Карден – лаконічний «унісекс», Мері Квант - сенсаційно короткі форми спідниць. У 60-і роки після першого польоту людини в

космос П'єр Карден та Андре Курреж створили одяг, форми якого нагадували космічні скафандри, стилістично співзвучні супрематизму (рис. 3).

Колористичні рішення одягу, побудовані на різких контрастах чорного і білого, формально і стилістично уподібнювалися зразкам Малевича, представленим на виставці 1915 р. Вражаюче ефектні у 60-х роках ХХ ст., вони до кінця століття не втратили актуальності і залишаються у сучасному дизайні колекцій Діора, Гаузер, Бальман (рис. 4).

Рис. 4. Колекції: а - Мері Куант 1960-і рр., б - Крістіан Діор 2002 р., в - Даша Гаузер 2012 р., г - BALMAIN 2020 р.

Кольорові композиції Малевича піддаються як прямому «цитуванню», так і стилізаціям, де супрематичний образ зазнає суттєвих перетворень, розкладанню на окремі елементи, розшаруванню кольорів на фрагменти.

Рис. 5. Приклади прямого звернення до композицій супрематизму К. Малевича в дизайні одягу

Вдалі звернення до супрематичного спадку Малевича належать також українським дизайнерам. Декілька колекцій на основі переосмислення творчості Малевича здійснив дизайнер Ф. Возіанов, який експериментує з формами чорного хреста, кола і квадрата. До супрематичних образів Малевича неодноразово звертався також дизайнер А. Белінський, який оперує засобами конструктивно-формальних та раціонально-колористичних побудовань.

ВИСНОВКИ

Теоретичні виклади К.Малевича, зокрема його ідеї супрематизму, є джерелом натхнення багатьох сучасних дизайнерів одягу. Стилiстика найбільш вдалих рішень, представлених в останні роки в колекціях модного одягу демонструє як використання окремих елементів, колористики, так і світоглядно-філософських засад супрематизму. Вивчення колекцій одягу, представлених на провідних європейських показах, сприяє осмисленню тенденцій розвитку ідей супрематизму на сучасному етапі та дозволяє прогнозувати їх майбутні перспективи.

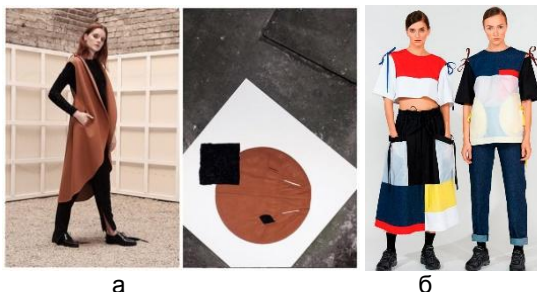

Рис. 6. Моделі одягу українських дизайнерів: а - Федір Возіанов, 2016 р., б - Антон Белінський, 2015 р.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксенова М., Евсеева Т., Чернова А. *Мода и стиль*. Москва, 2008. 476 с.
2. Маркаде Ж. К. Малевич. Київ, 2013. 304 с
3. Михайлова Р.Д, Коропенко М.В. Тема та образ в дизайнерській діяльності Тео Возіянова. *Вісник КНУКiМ. Серія «Мистецтвознавство»*. Київ, 2018. Вип.38. С. 237-249.
4. Ukrainian Fashion Week. URL: <http://www.fashionweek.ua/gallery> (дата звернення 20.02.2020).

МЫКХАЙЛОВА Р., КОРОПЕНКО М.

SUPREMATISM INFLUENCE ON THE MODERN CLOTHES DESIGN

A number of examples of clothes design that were presented at Fashion Weeks in lead countries of Europe and in Ukraine was analysed in the context of Kazimir Malevich's ideas of suprematism. Signs and features of clothes style that reveal an influence of suprematism on art design of collections, their constructive elements, colouring, image components were found; methods of form and image creating, models styling according to principles of suprematism were classified.

Key words: *suprematism, clothes design, style, image creating, image.*